

Central hidroelèctrica del Collet

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A l'altre costat del pont vell de Guardiola.
Emplaçament	A la riba dreta del Llobregat, al costat del pont vell de Guardiola i del camí ral. C.1411 pk.96
Alçada:	696,5

Coordenades:

Latitud:	42.21494
Longitud:	1.86947
UTM Est (X):	406687
UTM Nord (Y):	4674260

Classificació

Número de fitxa	08099-118
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX
Any	1910
Autoria de l'element:	J.E. Olano i Loizaga
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Encara està en funcionament.
Protecció	Física
Número inventari	si núm.3432 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic) i núm.684
Generalitat i altres inventaris	de IPIC (Patrimoni industrial)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Pública
Titular:	08098A00800157
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Construcció de planta rectangular coberta amb teulada d'un sol vessant amb teula àrab i el carener paral·lel a la façana. Està estructurat en una sola planta d'alçada. El parament és de carreus de pedra irregulars sense treballar, de grans dimensions en la seva majoria i units amb morter. Presenta un segon cos més alt i construït amb maó ceràmic amb coberta a dues vessants i cinc finestres més petites construïdes també amb maó i coronades per arc rebaixat. Està situat sobre d'una corrent d'aigua, així la seva part baixa dibuixa un arc escarcer de grans dimensions. Les obertures estan disposades de forma simètrica, totes elles arcs escarcers fets amb maó, idèntics entre ells, donant un aspecte molt homogeni al conjunt. Es tracta d'una construcció que reuneix les característiques pròpies de l'arquitectura industrial.

Observacions:

Malgrat que a l'inventari de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya surti amb el nom de "molí del pont vell", en realitat correspon amb una central hidroelèctrica atès que el molí estava situat un centenar de metres aigües amunt.

Història

Durant l'era de la industrialització del segle XIX i principi del segle XX a Guardiola s'hi crearen importants factories com seria el cas de la colònia Thomas Pujol que adquiriria la finca del Collet i la transformà en un nucli de referència per l'alt Berguedà ja que anava destinada a l'explotació de la fusta emprada per la construcció de les mines. Arran de la construcció de la colònia industrial del Collet que comportà la construcció del canal industrial de Berga i en conseqüència l'allargament de la línia ferroviària de Manresa a Berga i de Berga a Guardiola. La construcció del canal industrial afavorí la portada d'aigua i l'ús gratuït de les factories tèxtils situades a Berga i al Llobregat. Aquesta gran obra va ser realitzada per Marcel·lí Boixader. En tot aquest procés l'explotació del carbó de l'alt Llobregat a mans de l'enginyer J.E. Olano i Loizaga va decidir de construir una central hidroelèctrica que pogués abastir l'electrificació de tota la conca minera, ja que el projecte de convertir el gas pobre en electricitat només va poder afavorir l'electrificació de la "mina Esteve" de Fígols. Aquest va ser un dels motius que J.E. Olano i Loizaga el 1906 tingués la concessió per aprofitar l'aigua del Llobregat al punt de confluència amb el Bastareny. El problema venia a ser que Pere Thomas i Pujol tenia la concessió per una captació d'aigües més amunt del Collet ja que des d'aquest punt i en direcció a Berga ja no hi havia salts d'aigua lliures per aprofitar-los i els que hi havia eren a mans dels Boixader. Això va fer que Pere Pujol i Thomas adquirís un salt prop de l'aiguabarreig amb el Bastareny per nodrir una fàbrica tèxtil que no s'arribà mai a construir. El cas és que no sabem com i perquè va vendre aquest Salt a un tal Josep Portabella i Cots de Manresa i al que posteriorment va vendre-ho a J.E. de Olano i Loizaga. El projecte de construcció de la nova central va ser aprovat el 1910. Paral·lel a la seva construcció es van construir les línies d'electricitat que abastiren la conca de Cercs i els seus serveis. La central produïa 3000 volts d'electricitat que quan arribava a les mines es transformava en energia subalterna. La instal·lació de la central comportà la construcció de dues preses; una al Bastareny a sota de l'església i una de segona al Llobregat on hi havia la captació d'un canal de 712 metres que unia un riu amb l'altre i d'aquest segon en partia un altre canal de 2033 metres de longitud que tenia un aqüeducte que salvava les aigües del torren de l'Albelló a la zona del Collet i que arribava fins a la central. En aquest punt el canal finalitzava i en baixava una tuberia que feia moure una turbina del tipus "Francis" i amb una capacitat de 680 CV. D'aquesta manera J.E. de Olano es va assegurar l'abastiment d'electricitat a les mines de Cercs.

Aquesta central va electrificar la conca minera de Cercs fins a la construcció de la central tèrmica. Des d'aleshores continua produint electricitat i actua com a reforç de les altres centrals. És propietat d'Endesa

Bibliografia

COBOS GUIXÉ, XAVIER; PASTOR HERNÁNDEZ, CARLES (2011). Guardiola de Berguedà. Records d'un instant. Zenobita edicions. SERRA, ROTES, R; ARTERO NOVELLA, I (2004). "100 anys del tren" a Erol. Suplement 3. p-16. SERRA ROTÉS, ROSA (1989). "Molí del Pont vell" Inventari de Patrimoni arquitectònic del municipi de Guardiola de Berguedà. Generalitat de Catalunya. Direcció General de Patrimoni Cultural. SERRA ROTÉS, ROSA ; SELLÉS RUSINYOL, CARME (1990). Molí del pont vell. Inventari de Patrimoni Industrial de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Museu de la Ciència i la tècnica. SERRA i ROTÉS, ROSA (2015). "La generación de electricidad en la cuenca minera de Berga. La hidroelectricidad y la generación térmica a lo largo de cien años(1911.2011)". La electrificación y el territorio. Historia y futuro".

